

การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์ การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

THE DEVELOPMENT OF HISTORY LEARNING THROUGH HISTORICAL METHOD, BLENDED LEARNING AND COLLABORATIVE LEARNING FOR MATTHAYOMSUKSA II STUDENTS

ผู้วิจัยยุวดี ชมชื่น¹Yuvadee Chomchuen¹

ychomchuen@yahoo.com

กรรมการควบคุมดร.มณฑิยา ชมดอกไม้²ผศ.ว่าที่เรือตรี ดร.อุทิศ บำรุงชีพ³**Advisor Committee**Dr.Montien Chomdokmai²Asst.Prof.Dr.Uthit Bumroongcheep³

Received: September 19, 2018

Revised: October 10, 2018

Accepted: December 12, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์ การเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนการเรียนและหลังการเรียนประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์ การเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน (3) ศึกษาความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์ การเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน (4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์ การเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนวัดบางบัว (สายเสริมวิทย์) จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ (2) แบบประเมินความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (3) แบบประเมินความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และ (4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์ การเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์ การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน เรียกว่า SIBERS ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพรูปแบบอยู่ในระดับดีมาก ($= 4.56$, $SD = 0.68$) (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์

¹ นิสิตปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา² อาจารย์ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาควิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการเรียนรู้โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันสูงกว่าก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01(3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการเรียนรู้โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) ความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนอยู่ในระดับดีมากโดยได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.46 และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับมากที่สุดโดยได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.04 และ (5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63, SD = 0.11$)

คำสำคัญ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิธีการทางประวัติศาสตร์ การเรียนรู้แบบผสมผสาน การเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to develop History Learning Model through Historical Method, Blended Learning and Collaborative Learning for Matthayomsuksa II students (2) to compare Historical learning achievement before and after learning (3) to study students' competence of Historical Method and Technology application and (4) to study students' satisfactory of History Learning Management Model. The sampling was 37 Matthayomsuksa II students in the second semester of 2017 academic year at WatBangwua (Saisermwit) School, Chachoengsao province. The research instruments were; 1) Historical Learning achievement tests 2) Historical Method competency test 3) Technology application competency test and 4.) Student's satisfactory questionnaire.

The findings of this research were as follows:

1. Getting History Learning Management Model through Historical Method, Blended Learning and Collaborative Learning for Matthayomsuksa II students named SIBERS having 6 stages evaluated by the experts was at the excellent level ($\bar{X} = 4.56, SD = 0.68$).

2. Students have the learning achievement score in History subject after learning higher than that one before learning and have the learning achievement score higher than the criteria score at the statistically significant.01 level.

3. Students have the learning achievement score in History subject after learning higher than Higher than required level of statistical significance. 01.

4. Students' competency score of Historical Method was at high level, the average score was 85.46 percent. And students' competency score of Technology application was at high level, the average score was 87.04 percent.

5. Students' satisfactory of History Learning management Model through Historical Method and Blended Learning was at highest level ($\bar{X} = 4.63, SD = 0.11$).

Keywords: Model of Teaching, Historical Method, Blended Learning, Collaborative Learning, Technology Application Competency

บทนำ

ประวัติศาสตร์เป็นสาระที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มนุษย์คิดและกระทำตามมิติของเวลา จึงเป็นศาสตร์ที่ศึกษาประสบการณ์ของมนุษย์ได้ดีกว่าศาสตร์แขนงอื่นเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้และทำหน้าที่เชื่อมศาสตร์ทั้งสามสาขา คือ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ พื้นฐานความรู้ความเข้าใจทางประวัติศาสตร์จะทำให้เข้าใจปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผลการแก้ปัญหา ก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ วิชาประวัติศาสตร์จึงเป็นศาสตร์ที่สำคัญในการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, น. 21) ซึ่งช่วยให้มนุษย์สามารถเรียนรู้และเข้าใจในชีวิตรตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันได้มากยิ่งขึ้น

นอกจากการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จะช่วยให้มนุษย์เรียนรู้อดีต เพื่อเข้าใจปัจจุบันแล้วยังช่วยให้รู้อารมณ์ของตนเอง เข้าใจและภูมิใจในชาติตน ช่วยให้เข้าใจปัญหา และสภาพแวดล้อมของสังคมปัจจุบันเห็นข้อบกพร่อง-ความผิดพลาด ความสำเร็จ ความดีงามของบรรพบุรุษ รู้ความเป็นมาและวัฒนธรรมของประเทศตนและประเทศอื่นๆ และเป็นบทเรียนที่มีค่า สำหรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, น. ข) อย่างไรก็ตามแม้ว่าประวัติศาสตร์จะเป็นวิชาหรือศาสตร์ที่มีความสำคัญ แต่ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนประวัติศาสตร์ต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์สาเหตุที่คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนประวัติศาสตร์ยังต่ำกว่าเป้าหมาย อาจเป็นเพราะธรรมชาติ และวิธีการสอนของรายวิชาประวัติศาสตร์ เนื่องจากรายวิชาประวัติศาสตร์มีเนื้อหามาก รวมทั้งครูผู้สอน ส่วนใหญ่จะเน้นให้นักเรียนท่องจำ โดยเฉพาะเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ นักเรียนส่วนใหญ่จึงเกิดความเบื่อหน่าย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, น. 19-20) จึงได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนประวัติศาสตร์พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไว้ดังนี้

1. ปัญหาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และการบริหารหลักสูตรของ

สถานศึกษา เนื่องจากประวัติศาสตร์อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งมีเนื้อหามาก ส่งผลให้การสอนต้องเน้นการท่องจำมากกว่าการใช้และพัฒนากระบวนการต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน เช่น ทักษะกระบวนการคิด การสืบค้นความรู้ การตั้งคำถาม

2. ปัญหาจากครูผู้สอน เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านประวัติศาสตร์มีครูที่จบวิชาเอกประวัติศาสตร์น้อยมาก รวมทั้งการพัฒนาครูผู้สอนประวัติศาสตร์มีน้อยเมื่อเทียบกับวิชาอื่น นอกจากนี้พบว่าสื่อเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนประวัติศาสตร์เพียงสองเล่ม ดังนั้นการที่ครูขาดความรู้ด้านประวัติศาสตร์ จึงทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนไม่สามารถเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้

3. ปัญหาจากสังคม สภาพสังคมปัจจุบันส่งผลให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของ วิชาประวัติศาสตร์ ไม่สามารถประยุกต์หรือเชื่อมโยงความรู้ รวมทั้งการศึกษาก็มุ่งเพียงพัฒนาคนในด้านเทคโนโลยี ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

4. ปัญหาจากเทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้อุปกรณ์ส่วนใหญ่ใช้หนังสือเป็นสื่อในการเรียนรู้ ซึ่งส่วนใหญ่เน้นเนื้อหา เป็นผลให้การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่เน้นเนื้อหาเป็นหลัก โดยสื่อที่เป็นบุคคล ปราชญ์ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ได้นำมาใช้ ส่งผลให้เทคโนโลยีสื่อการสอนของประวัติศาสตร์ไม่น่าสนใจและจูงใจผู้เรียน

แนวทางการแก้ไขปัญหานี้มีแนวทางหนึ่งในการสอนประวัติศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, น.36-38) ได้เสนอว่าครูผู้สอนจำเป็นต้องเลือกวิธีการสอนให้ตรงเป้าหมาย ซึ่งอาจใช้วิธีการสอนทั่วไปหรือใช้วิธีการสอนเฉพาะทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งใช้สื่อสนับสนุนการสอน เช่น การใช้หลักฐานและเอกสารชั้นต้น การใช้แหล่งเรียนทางประวัติศาสตร์เป็นสื่อ การใช้การทำโครงงานทางประวัติศาสตร์การใช้ทรัพยากรมืออยู่อย่างคุ้มค่า ได้แก่ สังคมรอบโรงเรียน ผู้รู้ ปราชญ์

ท้องถิ่น ฯลฯ ครูต้องศึกษาว่าในท้องถิ่นและชุมชนนั้นมีสิ่งเหล่านี้อยู่ไหน อย่างไร ที่จะเชื่อมโยงมาให้การจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย รวมทั้งควรนำวิธีการในการเรียนประวัติศาสตร์หรือวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Method) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรที่จะมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งทุกสิ่งทุกอย่างอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet of Things) การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์จึงควรมีวิธีการและรูปแบบที่หลากหลายตอบสนองให้นักเรียนมีการตื่นรู้ (Active Learning) มีลักษณะที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถตอบโจทย์ได้ คือ การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) แต่การเรียนรู้อัตนศาสตร์ที่ทรงประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้นักเรียนได้มีการทำกิจกรรมร่วมกันยังต้องอาศัยเทคนิคการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เรียกว่า การเรียนรู้แบบการทำงานร่วมกัน (Collaborative Learning) ทิศนา เขมมณี (2555, น.98-99) บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556, น.29) สายสุนีย์ สืบสุข (2557, บทคัดย่อ)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผนวกกับการที่ผู้วิจัยเป็นครูสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดบางบัว (สายเสริมวิทย์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จึงมีความประสงค์ที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นกรผสมผสานการสอนทั้งแบบเผชิญหน้า (Face-to-Face) และการเรียนผ่านระบบออนไลน์ (Online Learning) โดยให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการทำงานร่วมกัน และใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะเนื้อหาของวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากการสอนวิชาประวัติศาสตร์และ

ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ให้สูงขึ้น เสริมสร้างศักยภาพของนักเรียนให้มีความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม รวมทั้งเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 และสังคมแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์ การเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบผสมผสาน หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้กิจกรรมแบบผสมผสานระหว่างกิจกรรมบนเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (e-Learning) และกิจกรรมการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าในชั้นเรียน (Face-to-Face) (Charles R.Graham, 2006, Judith v. Boettger and Rita-Marie Conrad, 2010)

1.1 การเรียนรู้แบบเผชิญหน้า (Face-to-Face) หมายถึง การเรียนในชั้นเรียนแบบปกติระหว่างครูและนักเรียน (Allen and Simmel, 2005, อ้างในนवलพรรณ ไชยมา, 2554)

1.2 การเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online Learning) หมายถึง การเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นการเรียนทางไกล (Barbara Mean, Marianne Bakia and Robert Murphy, 2014)

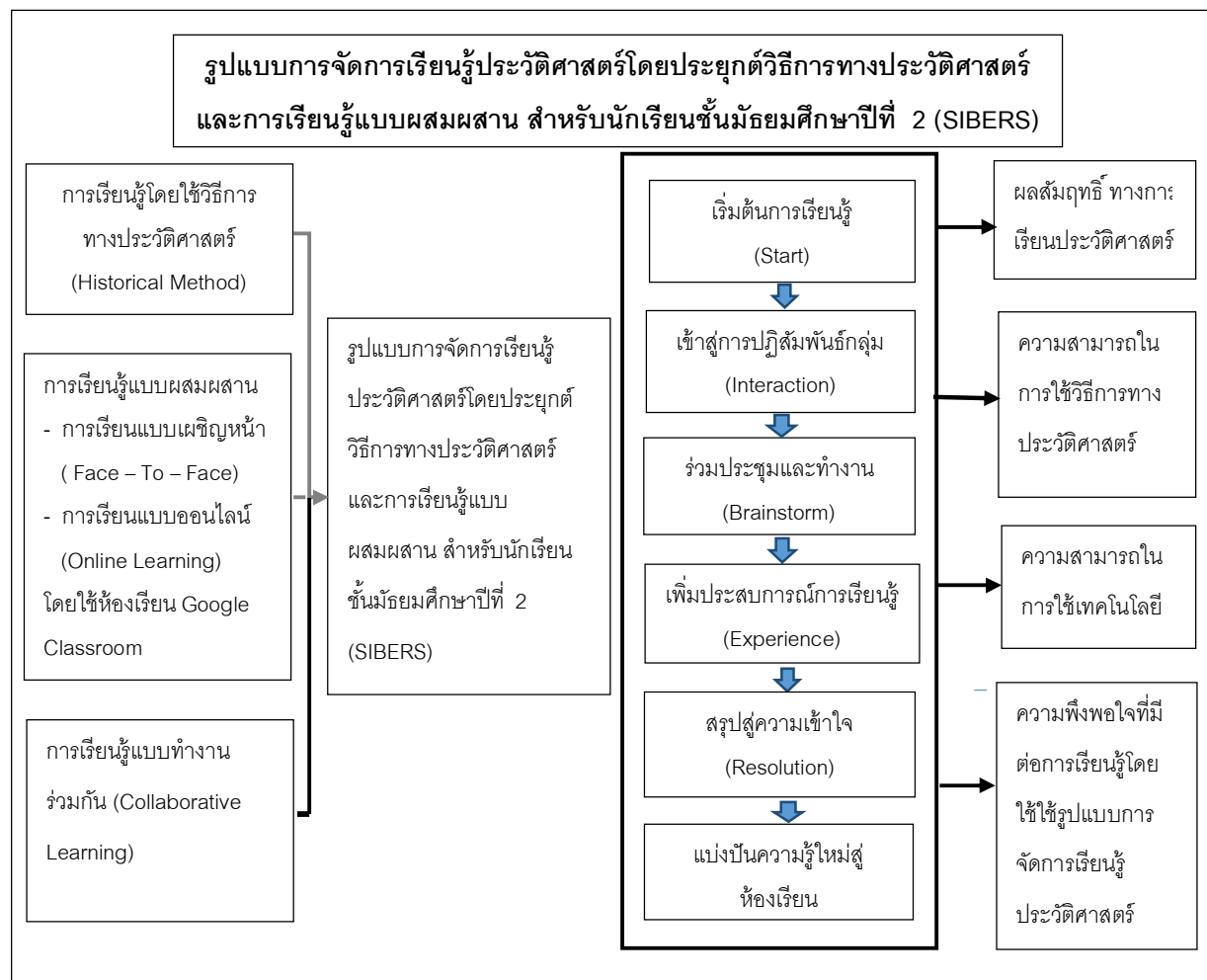
2. วิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Method) หมายถึง วิธีการในการเรียนประวัติศาสตร์เป็นทักษะกระบวนการในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

3. การเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน (Collaborative Learning) หมายถึง เป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนเรียนหรือทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยรวมกันแสดงความคิดเห็น และวางแผนการทำงานร่วมกัน สลาวิน (Slavin) เดวิด

จอห์นสัน (David Johnson) และ รอเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) อ้างในทิศนา แคมมณี, 2555, น.392)

ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า (Face-to-Face) การเรียนแบบออนไลน์ (Online Learning) วิธีการทางประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์เทคโนโลยีการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เพื่อให้ส่งผลต่อ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์
2. ความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์
3. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (SIBERS MODEL)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน

และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนการเรียนและหลังการเรียนประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทาง

ประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน

3. ศึกษาความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน

4. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์ การเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนในกลุ่มวิชาการบางปะกง 2 อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 6 โรงเรียน มี 9 ห้องเรียน ปีการศึกษา 2560

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนวัดบางวัว (สายเสริมวิทย์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำนวน

1 ห้องเรียนจาก 2 ห้องเรียนโดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) มีนักเรียน จำนวน 37 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบผสมผสาน

ตัวแปรตาม คือ (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ (2) ความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบผสมผสาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดบางวัว (สายเสริมวิทย์) จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. ปฐมนิเทศนักเรียน เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 2 วิธี คือ การเรียนรู้แบบเผชิญหน้า (Face-to-Face) และการเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online Learning) โดยได้กำหนดภาระงานให้แก่นักเรียนในการเข้าไปศึกษาเนื้อหาของบทเรียน ในห้องเรียนออนไลน์ที่ใช้ Application Google Classroom

2. แจ้งให้นักเรียนทุกคนปฏิบัติเกี่ยวกับการทำแบบประเมินหลังเรียน เมื่อเรียนในชั้นเรียนเสร็จแล้วซึ่งเป็นแบบประเมินออนไลน์

3. ผู้วิจัยและนักเรียนจะติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นการบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ในระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยผ่านห้องเรียน Google Classroom และ Facebook ในการอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่ม

4. ประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียนของนักเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้ของนักเรียนก่อนการเรียนรู้ ข้อมูลที่

ได้จากการประเมินจะนำไปเปรียบเทียบกับการประเมินผล การเรียนรู้หลังการเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียนและ วางแผนการเรียนเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

5. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามตารางและ กำหนดการโดยเป็นการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า (Face-to-Face) และการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ (Online Learning) โดยให้นักเรียนเรียนรู้แบบการทำงานร่วมกัน (Collaborative Learning) โดยแบ่งกลุ่มในการเรียนรู้กลุ่มละ 5 คน

6. ติดตามผลการเรียนของนักเรียนและสื่อสาร กับนักเรียนทั้งในชั้นเรียนและผ่านระบบออนไลน์ เพื่อ ประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาการของนักเรียน

7. นักเรียนนำเสนอผลที่เกิดจากการเรียนรู้ในรูป ของการทำใบงานและการทำงานกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดย ประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบ ผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 82.56/85.78

2. แผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ได้รับการ ประเมินจากผู้เชี่ยวชาญว่าแผนการจัดการเรียนรู้มี คุณภาพอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.44$)

3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่า IOC = 0.60-1.00 ค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (R) ตั้งแต่ 0.20-0.79 มีค่าความ เชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.95

4. แบบประเมินความสามารถในการใช้วิธีการ ทางประวัติศาสตร์ มีผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญอยู่ใน ระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.52$)

5. แบบประเมินความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.51$)

6. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทาง

ประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีค่า IOC = 1.0 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.31 - 0.75 และค่า ความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ 0.90

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนในการ วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการ เรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์ การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงาน ร่วมกันตามเกณฑ์ E1/E2 โดยกำหนดค่าเป้าหมาย E1 เท่ากับ 80 และ E2 เท่ากับ 80 ของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520, น.135-143) การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการ จัดการเรียนรู้ใช้สูตร E_1/E_2

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ ระหว่างก่อนการเรียนและหลังการเรียนโดยใช้รูปแบบการ จัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทาง ประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้ แบบทำงานร่วมกันใช้สถิติ t-test for Dependent Samples

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์ หลังการเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบ ผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันกับเกณฑ์ที่ กำหนดใช้สถิติ t-test for One Sample

4. ประเมินความสามารถในการใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ใช้สถิติพื้นฐาน \bar{X} , SD, ค่าร้อยละ

5. ประเมินความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใช้ สถิติพื้นฐาน \bar{X} , SD, ค่าร้อยละ

6. ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดย ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์ วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และ การเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน ใช้สถิติพื้นฐาน \bar{X} , SD, ค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัยที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นสรุปได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าจัดอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.56, SD = 0.68$) โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ SIBERS ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เริ่มต้นการเรียนรู้ (Start) ขั้นที่ 2 เข้าสู่การปฏิสัมพันธ์กลุ่ม (Interaction) ขั้นที่ 3 ร่วมประชุมและทำงาน (Brainstorm) ขั้นที่ 4 เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ (Experience) ขั้นที่ 5 สรุปสู่ความเข้าใจ (Resolution) ขั้นที่ 6 แบ่งปันความรู้ใหม่สู่ห้องเรียน (Share knowledge) โดยผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 คือ E1/E2 เท่ากับ 82.56/85.78

2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 33.70 และคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 18.94

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบผสมผสาน อยู่ในระดับดีมากโดยได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.46 และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีจัดอยู่ในระดับมากที่สุดโดยได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.04

5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์

วิธีการทางประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบผสมผสานจัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63, SD = 0.11$)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยจะได้นำผลการวิจัยแต่ละข้อมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปรากฏว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าจัดอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หรือรูปแบบ SIBERS ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน แนวคิดในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการเรียนประวัติศาสตร์ เพราะเป็นกระบวนการศึกษาที่เป็นขั้นตอน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, น.95-96) ได้เสนอแนะเป็นแนวทางให้แก่ครูผู้สอนประวัติศาสตร์เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกให้นักเรียนพิจารณาเนื้อหาทางประวัติศาสตร์อย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับที่สิริวรรณ ศิริพหล (2557, น.19) ได้เสนอแนะไว้ว่าในการสอนประวัติศาสตร์สามารถประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ในการสอน เพราะวิธีการทางประวัติศาสตร์จะช่วยให้ นักเรียนมีเหตุผล รู้จักการตั้งปัญหา การกำหนด

สมมติฐาน และการหาคำตอบเพื่อพิสูจน์สมมติฐานจึงเป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมในการนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำการเรียนรู้แบบผสมผสานมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ด้วย โดยนำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานของ ชาร์ลลาร์ เกรแฮมอะเลน และยูรี (Charls R. Graham, Allen and Ure, 2003, p. 4) ที่เป็นการสอนแบบผสมผสานการสอนแบบออนไลน์และการสอนแบบเผชิญหน้าซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน เพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา สอดคล้องกับวัยและสภาพแวดล้อมในปัจจุบันของนักเรียน นอกจากนี้ อุทิศ บำรุงชีพ (2559 น. 367) ยังได้เสนอแนะไว้ว่า การเรียนการสอนแบบผสมผสานสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพส่งเสริมความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การสร้างปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารแบบสองทาง และเป็นการนำลักษณะที่ดีของการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้าและบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ จากแนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ จึงส่งผลให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนที่เหมาะสมที่จะนำไปศึกษา โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นที่เรียกว่ารูปแบบ SIBERS ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนประวัติศาสตร์และมีแนวทางและรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 เริ่มต้นการเรียนรู้ (Start) เป็นขั้นการเตรียมความพร้อมในการเรียนของนักเรียน โดยครูและนักเรียนพูดคุยกัน พร้อมทั้งที่ครูได้แจ้งรายละเอียดการเรียนให้นักเรียน ประกอบด้วย การแจ้งจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม ชิ้นงานที่นักเรียนต้องจัดทำและการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการจัดการเรียนรู้

ประวัติศาสตร์ที่ เฉลิม มลิลานิติเชตต์ปรีชา (2559, น. 164) ได้เสนอแนะไว้ว่า การพูดอธิบายในการสอนจะช่วยปลูกความสนใจให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รู้ว่าจะต้องเรียนอะไร อย่างไรและเพื่อให้ได้ความรู้อะไร

ขั้นที่ 2 เข้าสู่การปฏิสัมพันธ์กลุ่ม (Interaction) การเรียนเป็นกลุ่มจะช่วยให้นักเรียนมีความสนุกสนานเพิ่มบรรยากาศที่ดีในการเรียน นักเรียนได้แลกเปลี่ยนช่วยเหลือกัน ตั้งแต่การวางแผน แบ่งหน้าที่ สอดคล้องกับที่ สิริวรรณ ศรีพหล (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ใช้การแบ่งกลุ่มเพื่อปฏิบัติกิจกรรม เช่นเดียวกับที่ เฉลิม มลิลานิติเชตต์ปรีชา (2559, น. 164) ได้เสนอแนวทางในการสอนว่า ให้นักเรียนเขียนรายงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มโดยเลือกหัวข้อตามความสนใจ

ขั้นที่ 3 ร่วมประชุมและทำงาน (Brainstorm) ในการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ โดยมุ่งหวังให้นักเรียนใช้กิจกรรมในขั้นนี้เพื่อประชุมสมาชิกในกลุ่มและแบ่งหน้าที่ในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนรู้แบบการทำงานร่วมกัน (Collaborative Learning) มาให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามแนวทางที่ วิโรจน์ สวรรัตนะ (2556, น.23) ได้กำหนดไว้ 4 รูปแบบ คือ 1. ร่วมมือเรียนรู้เพื่อรู้ (Learning to know) 2. ร่วมมือเรียนรู้เพื่อทำ (Learning to do) 3. ร่วมมือเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน (Learning to live together) และ 4. ร่วมมือเรียนรู้เพื่อที่จะเป็น (Learning to be) ซึ่งผู้วิจัยนำแนวทางดังกล่าวมาให้นักเรียนได้ใช้ในขั้นร่วมประชุมและทำงาน (Brainstorm) พบว่านักเรียนสามารถที่จะร่วมมือกันเรียนรู้ โดยเริ่มจากการวางแผนการทำงาน นำมาซึ่งการร่วมมือกันเรียนรู้และร่วมมือกันทำงาน ซึ่งพบว่านักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันทำงานเป็นอย่างดี มีการทำงานที่เป็นระบบ ประชุมและร่วมกันวางแผน แบ่งหน้าที่และรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองได้ดีมาก

ขั้นที่ 4 เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ (Experience) ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้นำการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) มาใช้ในการเรียน ในขั้นเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้วิจัยได้แบ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบออนไลน์ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยผู้วิจัยได้สร้างบทเรียนในห้องเรียน Google Classroom ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, น. 17) ได้ให้แนวทางในการสอนประวัติศาสตร์ว่า การจัดเนื้อหาควรจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยหน่วยที่ 1 อาณาจักรอยุธยา หน่วยที่ 2 อาณาจักรธนบุรีและหน่วยที่ 3 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ผู้วิจัยได้แจ้งรหัสการเข้าห้องเรียนแก่นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนสมัครเข้าเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยแบ่งเป็นห้องเรียนจำนวน 12 ห้องเรียน ซึ่งเมื่อนักเรียนสมัครเข้าห้องเรียนแล้วก็จะสามารถเข้าไปศึกษาเนื้อหาที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเพิ่มแนวทางการศึกษาและสืบค้นให้แก่ักเรียนโดยมีการเพิ่มเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาให้แก่ักเรียน เมื่อนักเรียนศึกษาแล้วก็จะต้องทำงานที่กำหนดไว้ในแต่ละครั้ง ผลการศึกษาพบว่านักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี มีความตั้งใจและสนใจเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะในการศึกษาและทำงานนั้นมีความยืดหยุ่นและนักเรียนรู้สึกว่าเป็นอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ซึ่ง วรวิทย์ วิเทศศิลป์ (2551, น. 234) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนแบบออนไลน์เป็นการเรียนที่มีความยืดหยุ่นในการเข้าถึงเนื้อหา เพราะผู้เรียนและผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่ในสถานที่เดียวกัน สื่อการเรียนที่ใช้เว็บเป็นฐานทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะเข้าถึงเนื้อหาตามเวลาที่ต้องการ เป็นการเรียนที่ตอบสนองการเรียนรายบุคคล

ขั้นที่ 5 สรุปสู่ความเข้าใจ (Resolution) สำหรับการเรียนรู้ในขั้นที่ 5 ผู้วิจัยกำหนดให้นักเรียนและสมาชิกในแต่ละกลุ่มใช้เวลาเพื่ออภิปรายและสรุปผล ซึ่งขั้นการสรุปสู่ความเข้าใจนั้นได้พัฒนาจากแนวคิดในการจัดการศึกษาของ แฮร์บาร์ต (Johann Friedrich Herbart,

2018) โดยในขั้นนี้นักเรียนจะสรุปความรู้ที่ตนเองได้จากการเรียนรู้มาเป็นหลักการหรือองค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไปได้

ขั้นที่ 6 แบ่งปันความรู้ใหม่สู่ห้องเรียน (Share knowledge) เป็นขั้นสุดท้ายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์และการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยในขั้นนี้ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลที่ได้จากการศึกษาเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปผลการศึกษาและนำเสนอในรูปแบบของ Power point จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเพื่อนำเสนองานของตนเอง ซึ่งนอกจากจะเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันแล้ว ยังบูรณาการการประเมินผลไปด้วย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันแล้ว ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนประเมินคุณภาพในด้านความเหมาะสมของรูปแบบโดยให้ครอบคลุมรูปแบบในประเด็น (1) สภาพปัญหาและความจำเป็นของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (2) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (3) จุดมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (4) เนื้อหาสาระ (5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ (6) สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้และ (7) การวัดและประเมินผล ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดี ส่วนการประเมินคุณภาพของการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านผลการประเมินอยู่ในระดับดี ผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นส่งผลให้เกิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้

2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันสูงกว่าก่อน

เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 33.70 และค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 18.94 การที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประวัติศาสตร์เพิ่มสูงและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นอาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งนอกจากช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่สูงขึ้นแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นด้วยผลงานวิจัยของประกิต สารเสนา (2553, น.27-28) วิภาดา ตีระวงศ์ (2554, น.82-83) และจิราพร ยมน (2555, น.1-5) ที่ได้ศึกษาผลการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งนอกจากวิธีการทางประวัติศาสตร์แล้ว ผู้วิจัยยังได้นำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน (Collaborative Learning) ของดวงกมล ไตรวิจิตรกุล (2550, น.104) มาใช้ในการมอบหมายให้นักเรียนทำงานกลุ่ม ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้แบบการทำงานร่วมกันจะช่วยให้เกิดจากความร่วมมือ การพึ่งพาและการช่วยเหลือกันของสมาชิกภายในกลุ่ม

ส่วนการเรียนรู้แบบผสมผสานผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบของการผสมผสานแบบที่ 3 ของ ชาร์ลลาร์ เกรแฮมอะเลน และ ยูรี (Charls R. Graham, Allen, Ure, 2003, p.4) ซึ่งเป็นการผสมผสานของการสอนแบบเผชิญหน้าและแบบออนไลน์ ซึ่งเป็นการเรียนที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน จึงช่วยให้นักเรียนมีความตั้งใจและสนใจเรียน ดังที่ ซูห์ (Suh, 2005, p.43 อ้างใน อุทิศ บำรุงชีพ, 2556, น. 367-369) ได้กล่าวถึง ผลของการเรียนรู้แบบผสมผสานที่มีต่อ นักเรียนว่า การเรียนแบบผสมผสานจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความตื่นตัวในการเรียนรู้ นักเรียนจะมีแนวทางในการเรียนรู้ของตนเอง เกิดการเรียนรู้ได้ทุกระดับรวมทั้งการเรียนรู้แบบผสมผสานจะช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการวิเคราะห์ (Analysis) สังเคราะห์ (Synthesis) และ ประเมิน (Evaluation)

ข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จากกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งผลของการศึกษาก็พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ นवलพรรณ ไชยมา (2554, บทคัดย่อ) และ เนตรนภา เขี่ยมอนุพงษ์ (2558, น.114-119) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานพบว่า การเรียนรู้แบบผสมผสานช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการเรียนโดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยนำผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวัดและประเมินผลหลังการเรียนมาเปรียบเทียบในการวัดและประเมินผลผู้วิจัยใช้การประเมินตามสภาพจริง โดยได้ใช้แนวทางการประเมินตามสภาพจริงของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542, น.183) ที่เน้นการวัดและประเมินความก้าวหน้าที่จะสะท้อนการเรียนและการปฏิบัติจริงของนักเรียน รวมทั้งประเมินจากงานหลาย ๆ ชิ้นของนักเรียน จึงส่งผลต่อความก้าวหน้าในการเรียนที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

4. ความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันอยู่ในระดับดีมากโดยได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.46 และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีจัดอยู่ในระดับมากที่สุดโดยได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.05 การที่นักเรียนมีความสามารถทางวิธีการทางประวัติศาสตร์ในระดับดีมาก อาจเป็นเพราะวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาเป็นการศึกษาที่เป็นขั้นเป็นตอนประกอบด้วย การเรียนรู้ 5 ขั้น คือ 1) ขั้นกำหนดประเด็นปัญหาหรือข้อสมมติฐาน 2) ขั้นรวบรวมหลักฐาน 3) ขั้นวิเคราะห์และประเมินคุณค่าของหลักฐาน 4) ขั้นการตีความและสังเคราะห์

และ 5) ชื่นนำเสนอข้อมูล นักเรียนจะต้องเรียนรู้ตามขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นทักษะกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกห้องเรียน โดยการสืบค้นและแสวงหาคำตอบในเรื่องที่ตนเองอยากรู้ อยากรู้อะไรหรือต้องการทราบข้อเท็จจริง ก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อในสิ่งที่พบเห็น ซึ่งเป็นวิธีการและกระบวนการที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนหรือชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับที่ สุนทรสิทธพานนท์ (2550, น.174) ได้อธิบายถึงผลของวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อนักเรียนว่าทำให้นักเรียนช่างสังเกตมีทักษะการคิดที่หลากหลาย มีการวางแผนการทำงานสามารถทำงานได้อย่างเป็นขั้นตอนและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ผลการศึกษา พบว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์จึงช่วยให้นักเรียนมีทักษะมีความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในด้านกาหนดประเด็นปัญหาหรือข้อสมมติฐาน การขึ้นรวบรวมหลักฐานการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าของหลักฐานการตีความและสังเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล รวมทั้งส่งผลให้ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวภา มณีมูล (2556, น.59-60), พิสมัย เดิมสันเทียะ (2555, บทคัดย่อ) และ สุพัทธรา คำสุข (2555, น.66-67) ที่ได้ศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์จากการสอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่าพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น จะเห็นได้ว่าวิธีการทางประวัติศาสตร์จะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่สูงขึ้น

นอกจากนี้ นักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในระดับดีมาก อาจเนื่องมาจากความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถที่ได้รับการพัฒนาจากการเรียนแบบออนไลน์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้แบบผสมผสาน ซึ่งในด้านของการเลือกและใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม คือการเริ่มต้นการเรียนรู้ของนักเรียน โดยนักเรียนจะต้องสมัครเข้าเรียนในห้องเรียน Google Classroom ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นการติดต่อสื่อสารกับผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนและเพื่อนในกลุ่มและเพื่อนในชั้นเรียนสามารถติดต่อผ่านห้องเรียน Google Classroom และ

ผ่าน Facebook ซึ่งพบว่านักเรียนทุกคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในระดับดีมาก นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนมีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้คำแนะนำหรือสอนเพื่อนสมาชิกในกลุ่มและต่างกลุ่ม โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการสืบค้นและทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่านห้องเรียน Google Classroom เป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เพราะนอกจากจะใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การเรียนแบบออนไลน์ยังช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของตนเองได้อีกด้วย และในด้านทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี ก็พบว่านักเรียนมีทักษะกระบวนการใช้เทคโนโลยี สามารถนำไปใช้ในการเรียนของตนเองอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สอดคล้องกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ สามารถนำความสามารถในการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการกำหนดปัญหาและความต้องการที่จะเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสืบค้นหรือรวบรวมข้อมูล พบว่านักเรียนสามารถสืบค้นโดยใช้เทคโนโลยีใช้การสืบค้นผ่านเว็บไซต์และฐานข้อมูลต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถที่จะออกแบบการเรียนรู้และออกแบบเพื่อนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองได้ รวมทั้งใช้เทคโนโลยีเพื่อติดต่อสื่อสารให้ข้อคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขผลงานของตนเองและของกลุ่มได้

5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยได้พัฒนาตามหลักของความต้อการพื้นฐานทฤษฎีของมาสโลว์ (อ้างใน สุรางค์ไคว้ตระกูล, 2556, น.161) โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจเนื่องจากนักเรียนมีอิสระในการเรียน สามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาที่นักเรียนมีความพร้อม นักเรียนเกิด

ความรักสามัคคีและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เพราะการเรียนรู้แบบการทำงานร่วมกัน ทุกคนมีหน้าที่ในกลุ่มและร่วมมือกันทำงาน ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่าสามารถที่จะพัฒนาตนเองตามความต้องการและตามศักยภาพผ่านชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ประเด็นที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุด คือ การค้นคว้าจากห้องเรียน Google Classroom ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนรู้สึกมีอิสระในการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ทำหายสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ นุชลี อุปนาย (2556, น. 85-87) ได้เสนอแนะไว้

นอกจากนี้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกส่วนตัวต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันผ่าน Facebook เช่น เป็นการเรียนรู้ที่สนุกไม่น่าเบื่อ รู้สึกเป็นอิสระไม่ต้องกดดันชอบเพราะรู้สึกได้ความรู้มากกว่าเรียนในห้องเรียน รู้สึกสนุกและได้รับความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ด้วย สามารถหาความรู้เพิ่มเติมที่มีมากกว่าในหนังสือ จะเห็นได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมกับวัยและสภาพปัจจุบันของนักเรียนเป็นอย่างมาก ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจและมีความสุขในการเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสำหรับนักเรียนที่อยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นนักเรียนในช่วงที่ก้าวเข้าสู่วัยรุ่น มีวุฒิภาวะมีความสามารถและแนวความคิดที่อาจแตกต่างจากนักเรียนในช่วงวัยอื่น ดังนั้นผู้ที่นำรูปแบบนี้ไปใช้จะต้องศึกษาในเรื่องการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ครูผู้สอนประวัติศาสตร์สามารถนำแนวทางของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปเป็นแนวทางที่จะพัฒนาโดยใช้รูปแบบหรือวิธีการอื่นๆ ที่เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา โดยผู้ที่นำไปใช้จะต้องปรับในขั้นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนจะต้องจัดเตรียมแนวทางที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง อาจเป็นการเตรียมสื่อการเรียนรู้ การสร้างบทเรียนออนไลน์ หรือเอกสารประกอบการค้นคว้าให้กับนักเรียน

3. ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ผู้ที่จะนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้จะต้องควบคุมเวลาในการทำกิจกรรมของนักเรียนในแต่ละชั้น เพราะหากเกินเวลาในแต่ละชั้นจะส่งผลต่อเวลาในการทำกิจกรรมของชั้นตอนอื่น

4. ครูผู้สอนสามารถสอดแทรกกระบวนการหรือวิธีการที่จะส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และคิดสังเคราะห์ให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียน นำทักษะจากการคิดมาใช้ในการเรียนรู้ โดยนำมาบูรณาการในการเรียน ชั้นที่ 3 ร่วมประชุมและทำงาน ชั้นที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และชั้นที่ 5 สรุปสู่ความเข้าใจ เพราะเป็นชั้นที่นักเรียนจะต้องร่วมกันคิดอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสำหรับนักเรียนที่อยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งนักเรียนสามารถวางแผนการเรียนรู้และมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้จึงสามารถนำไปปรับใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นได้ เช่น การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสาน หรือการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

2. ควรมีการศึกษาและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยใช้แนวคิดและผลจากการวิจัย การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดย ประยุกต์วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันไปศึกษาเพื่อให้เกิด รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

3. ควรมีการศึกษาวิจัยตัวแปรอื่นที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เช่น ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้นักเรียนได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาใช้ในการเรียน ประวัติศาสตร์เพราะเป็นตัวแปรหรือความสามารถที่ สนับสนุนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2520). *ระบบสื่อการสอน*. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราพร ยมนา. (2555). *ผลการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภูเก็ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเมืองกลาง จังหวัดภูเก็ต*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เฉลิม มลิลลา นิตเชตต์ปริษา. (2559). *เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แคมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ : บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- เนตรนภา เตียมอนุพงษ์. (2558). *การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเรื่องความรู้เกี่ยวกับอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นุชลี อุภักย์. (2556). *จิตวิทยาการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บริษัท วี.พี. (1991) จำกัด.
- นवलพรรณ ไชยมา. (2554). *พัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงสำหรับนักศึกษาสถาบันพลศึกษา วิทยาเขตเพชรบูรณ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิศมัย เดิมสันเทียะ. (2555). *การศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์จากการสอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน วิชาประวัติศาสตร์ 31103 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). *สื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้*. ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์.
- วิภาดา ตีระวงศ์. (2554). *ผลการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์เรื่องประวัติศาสตร์เมืองสี มหาราช ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลเพชรวิทย์ จังหวัดตาก*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). *กระบวนการค้นคว้าใหม่ทางการศึกษากรณีทัศนคติต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: หจก.ทิพย์วิสุทธิ์.
- สิริวรรณ ศรีพล. (2557). *การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยในระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สุพัตรา คำสุข. (2555). *ผลการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ประวัติศาสตร์อาเซียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2554). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2550). *สุดยอดวิธีการสอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: พรินทนาการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *เพื่อนคู่คิดมิตร มิตรคู่ครู แนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *การสอนประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ไทยหลายหลายวิธีเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- เสาวภา มณีมูล. (2556). *การศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในรายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำเย็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย).
- อุทิศ บำรุงชีพ. (2556). *เอกสารประกอบการสอนวิชาบังคับวิชาซีพครุ 400202 เทคโนโลยีทางการศึกษา*. ภาควิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- . (2559). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 40020259 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา*. ภาควิชา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Charls R. Graham, Allen and Ure. (2003). *Benifits and challenges of bended learning environments*. Retrieved from www.publicationshare.com/graham_intro.pdf.
- Wikipedia. (2018). *Herbartianism*. Retrieved from <https://en.wikipedia.org/wiki/Herbartianism>.
- Judith v. Boettcher and Rita-Marie Conrad. (2010). *The online teaching survival guide: simple practical pedagogical tips*. Published: San Francisco: Jossey-Bass, c2010.